

РЕШЕНИЕ

№ 130

гр. София, 25 май 2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховен касационен съд на Република България, III Наказателно отделение в открито заседание на петнадесети октомври две хиляди и двадесета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: МАЯ ЦОНЕВА

ЧЛЕНОВЕ: МИЛЕНА ПАНЕВА

ДИМИТРИНА АНГЕЛОВА

при секретаря Невена Пелова и с участието на прокурор Стелияна Атанасова, като разгледа докладваното от съдия Ангелова наказателно дело № 575 по описа за 2020 г., за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 346, т.1 НПК и е образувано по протест от прокурор при Софийска апелативна прокуратура, жалба от гражданския ищец и частен обвинител Е. Д., депозирана чрез нейния повереник и жалби от подсъдимия П. Е. и неговите защитници.

С присъда № 19 от 18.01.2019г. по НОХД 2292/2015г. Софийски градски съд – Наказателно отделение, 25 състав е признал подсъдимия П. С. Е. за виновен в това, че на 02.03.2013г. около 11.10 часа в [населено място], [улица], /квартал/ по начин и със средства, опасни за живота на мнозина – чрез използване на огнестрелно оръжие – гладкоцевна пушка „марка“, тип /тип/, модел /модел/, кал./калибър/, номер /номер/, заредена с боеприпаси – ловни патрони кал. /калибър/, снарядени със сачми № /номер/, /диаметър/, умишлено умъртвил В. Е. Д. като на основание чл. 116, ал.1, т.6 вр. чл. 115 НК и чл. 55, ал.1, т.1 НК го осъдил на наказание лишаване от свобода за срок от тринадесет години и го оправдал по обвинението за извършено престъпление по т.4 на чл. 116, ал.1 вр. чл. 115 вр. чл. 18, ал.1 НК – за това да е направил опит умишлено да умъртви повече от едно лице.

С присъдата подсъдимият е признат за виновен и за това, че в условията на реална съвкупност на 02.03.2013г. около 11.10 часа в [населено място], [улица], /квартал/ по начин и със средства, опасни за живота на мнозина – чрез използване на огнестрелно оръжие – гладкоцевна пушка „марка“, тип /тип/, модел /модел/, кал./калибър/, номер /номер/, заредена с боеприпаси – ловни патрони кал. /калибър/, снарядени със сачми № /номер/ /диаметър/ причинил на К. Ю. Я. средна телесна повреда – постоянно разстройство на здравето, неопасно за живота и на основание чл. 131, ал.1, т.9 вр. чл. 129, ал.2 вр. ал.1 НК и чл. 55, ал.1, т.1 НК го осъдил на наказание лишаване от свобода за срок от една година и шест месеца.

С тази присъда подсъдимият е признат за виновен и за това, че на 02.03.2013г. в [населено място],[жк], /адрес/ като държал огнестрелно оръжие - пистолет /марка/, /модел/, кал. /калибър/ с /номер/ и боеприпаси – 10 броя патрони кал. /калибър/ не взел необходимите мерки за сигурност и особено мерките, предвидени в надлежни правилници – чл. 43, ал.1, т. 4 от Правилник за прилагане на ЗКВООБ и на основание чл. 338, ал.1 НК и чл. 55, ал.2 НК му наложил наказание глоба в размер на 300 /триста/ лева като на основание чл. 23, ал.1 НК

определил общо най-тежко наказание лишаване от свобода по отношение на Е. – за срок от тринадесет години, което да бъде изтърпяно при първоначален строг режим и на основание чл. 23, ал.3 НК присъединил наложеното наказание глоба в размер на 300 лева.

Уважени са изцяло и предявените от Е. К. Д. и К. Ю. Я. граждански иски в размер съответно от 125 000.00 лева и 20 000.00 лева.

В рамките на осъществен въззивен контрол по жалби на двама от защитниците на подсъдимия Софийски апелативен съд – Наказателно отделение, 1 състав с решение № 164 от 02.06.2020г. по ВНОХД 1078/2019г. е изменил атакуваната пред него присъда като е оправдал подс. П. Е. в частта да е осъществил деянията, квалифицирани като престъпления по чл. 116, ал.1, т.6 вр. чл. 115 НК и чл. 131, ал.1, т. 9 вр. чл. 129, ал.2 НК със „средство, опасно за живота на мнозина“ и е намалил наложените наказания по чл. 116, ал.1, т.6 вр. чл. 115 НК от тринадесет на пет години лишаване от свобода и по чл. 131, ал.1, т.9 вр. чл. 129, ал.2 НК от една година и шест месеца на една година лишаване от свобода, определяйки, на основание чл. 23, ал.1 НК, общо най-тежко наказание на подсъдимия лишаване от свобода за срок от пет години, което да бъде изтърпяно при първоначален общ режим. Потвърдил е присъдата в останалата ѝ част.

В касационния протест се релевира касационното основание по чл. 348, ал.1, т.3 НПК. Претендира се, че въззивният съд е надценил смекчаващите отговорността на Е. обстоятелства като е приел, че деянието, квалифицирано като престъпление по чл. 116, ал.1, т.6 НК е осъществено при евентуален умисъл и не със средство, опасно за живота на мнозина. Прокурорът твърди, че определените от въззивния съдебен състав наказания не съответстват на високата степен на обществена опасност на извършеното и на извършителя, както и на последиците от престъпните деяния. Депозира се искане за отмяна на атакувания акт и връщане на делото за ново разглеждане на друг състав на Софийски апелативен съд, за да бъде увеличен размерът на наложените на П. Е. наказания, с което да се изпълнят целите на индивидуалната и генералната превенция, залегнали в чл. 36 НК.

Настоящата инстанция е сезирана и с жалба от гражданския ищец и частен обвинител Е. Д. чрез нейния повереник, в която се изразява несъгласие с възприетата от Апелативен съд форма на умисъл у подсъдимия и се застъпва позиция за неналичието на квалифициращия белег „средство, опасно за живота на мнозина“. Излагат се аргументи за неправилната преценка на контролиращата инстанция в тази насока, рефлектирала и върху редуциране на определените от първия съд наказания. Моли да бъде отменено атакуваното решение и бъде потвърдена присъдата на Софийски градски съд.

В своята жалба защитникът на подсъдимия – адв. С. М. анализира показанията на свидетелите и поведението на подс. Е. на процесната дата, за да аргументира искането си за оправдаване на неговия подзащитен поради липса на доказателства за съпричастността му към извършеното.

Подобен е подходът и на другия защитник на подсъдимия в лицето на адв. П. А. при подробния коментар на доказателствените източници и носената от тях информация. Излагат се възражения за липса на мотиви от въззивния съд за възприетата, идентична на първия съд, фактология. Посочва като процесуално нарушение възприемане в мотивите на дата, различна от инкриминираната при описание на фактите – вместо 02.03.2013г. и двете предходни инстанции възприели 02.02.2013г. Освен сочените процесуални нарушения адв. А. посочва и такива, свързани с неуважаване от страна на Апелативен съд на техни доказателствени искания, относими към предмета на доказване, касаещи допускане на следствен експеримент за изясняване на въпроса дали при стрелба с оръжието биха се

отложили или не барутни частици по дрехите и ръцете на стрелящия. В касационната жалба се декларира, че нито контролиращият, нито контролираният съд са изложили мотиви по отношение обвинението по чл. 338, ал.1 НК спрямо П. Е. като липсва анализ на показанията на поемните лица, присъствали на претърсването и изземването в жилището му и конкретно на техните изявления, че са пребивавали само в едно помещение без видимост към действията на полицейските служители. Моли делото да бъде върнато за ново разглеждане от първостепенния съд или от тази фаза, която бъде преценена за подходяща, за да бъдат отстранени твърдените процесуални нарушения. Депозира се и искане за намаляване размера на присъденото обезщетение на гражданските ищци като бъде съобразено и противоправното поведение на пострадалите от деянието и занижения възпитателен контрол от страна на гражданския ищец Е. Д. спрямо починалия ѝ син, който неколккратно е осъществявал противоправни посегателства в обекта.

Адвокат П. като защитник на подсъдимия претендира за допуснати от въззивния съд процесуални нарушения, изразяващи се в пълно заимстване на описаната от първостепенния съд фактология и доказателствен анализ, довели до липса на мотиви в атакувания пред касационната инстанция акт. Такива нарушения защитата съзира и в липсата на отговор от въззивната инстанция на възраженията на защитата в производството пред нея. В касационната си жалба защитникът пространно коментира установените факти и извършения анализ от първостепенния съд, за да обоснове неналичието на доказателствена основа за възприемане авторството на нейния подзащитен в извършване на вменените му във вина престъпления. Моли да бъде постановена нова присъда, с която П. Е. да бъде оправдан или делото върнато за ново разглеждане на друг състав от Софийски апелативен съд поради допуснати съществени нарушения на процесуалните правила като бъдат дадени и указания от върховната инстанция за назначаване на исканите от защитата експертиза за установяване дали подсъдимият е имал достъп до оръжейния склад, в който се е съхранявала процесната пушка.

Подсъдимият самостоятелно също депозира касационна жалба, в която навежда доводи за допуснати от контролиращата инстанция процесуални нарушения, изразяващи се в кредитиране на протоколи за разпознаване, страдащи от пороци, във формиране на извод /без наличие на обективни доказателства за това/ за достъпа му до оръжейния склад, откъдето е взел инкриминираното оръжие и впоследствие го е върнал – подсъдимият твърди, че това е предположение на съдилищата. Допълнително се излагат доводи за липса на обсъждане и анализиране от страна на въззивната инстанция на множеството събрани по делото доказателства, опровергаващи обвинителната теза, както и неналичие на отговор от състав на САС по възраженията на подсъдимия и неговите защитници. Моли, ако не бъде постановена нова оправдателна спрямо него присъда, делото да бъде върнато за ново разглеждане от друг състав на второстепенния съд, за назначаване на претендираните пред втората инстанция експертизи.

В съдебно заседание пред настоящата инстанция прокурорът не поддържа протеста на прокурор при Софийска апелативна прокуратура, заявявайки, че наказанията на подсъдимия са правилно отмерени и съобразени с възприетия от въззивния съд евентуален умисъл у подсъдимия при осъществяване на деянието, неналичието на едно от квалифициращите обстоятелства на чл. 116, ал.1, т.6 НК и изтеклия немалък времеви период от извършване на посегателството до реализиране на наказателната репресия. Преценявайки решението на апелативен съд като правилно и законосъобразно, моли да бъде потвърдено.

Повереникът на гражданския ищец и частен обвинител Е. Д. поддържа тезата за явна несправедливост на наложеното от въззивната инстанция наказание. Не се съгласява със залегналата в атакуваното решение позиция, че Е. е действал при евентуален умисъл по отношение причиняване смъртта на В. Д., тъй като е целял настъпването на общественоопасните последици.

Гражданският ищец и частен обвинител Е. Д. поддържа заявеното от своя повереник.

Защитата на подсъдимия в лицето на адв. П. оспорва протеста и жалбата на повереника на гражданския ищец и частен обвинител с твърденията им за явна несправедливост на наложените от въззивния съд наказания. В подкрепа на своите претенции за допуснати процесуални нарушения от контролиращия съд посочва, че както той, така и контролираният са игнорирали всички доказателства, оборващи обвинението, давайки вяра единствено на тези, които са в негова подкрепа. Отново посочва произволното възприемане от двете съдебни инстанции за влизане и излизане от оръжейната на офиса на охранителното дружество и вземане на пушка от страна на подсъдимия в деня на инцидента, без за това да са налице каквито и да било обективни доказателства, както и отказът на съда да назначи следствен експеримент или експертиза по проверка на това обстоятелство. Поддържа съображенията си, изложени подробно в касационната жалба, включително и за некоректното посочване в решението на апелативен съд на датата, на която подзащитният ѝ е взел и върнал пушката – 02.02.2013г. Моли да бъде съобразен и наличният конфликт между подсъдимия и началника на Транспортна полиция, довел до тенденциозно водене на разследването в досъдебната му фаза, мотивирало защитата да поиска и отвод на разследващите полицаи от Транспортна полиция. В заключение заявява, че желае делото да бъде върнато на Софийски апелативен съд, който като последна инстанция по фактите да събере доказателства и да провери наличните в контекста на множеството констатирани от защитата противоречия.

Адвокат А. поддържа изложените в касационната си жалба съображения. Моли делото да бъде върнато на Апелативен съд за изясняване на обвинителната и защитната теза. Ако тази позиция не бъде споделена от настоящата инстанция, счита, че неговият подзащитен следва да бъде оправдан. А ако бъде осъден, то съпричиняването на вредоносния резултат следва да рефлектира чрез намаляване на присъдените като обезщетения парични суми на Е. Д. и К. Я..

Подсъдимият П. Е. в своя лична защита изразява несъгласието си с постановения акт и изложените в решението мотиви, излагайки свой прочит на доказателствата по делото. Изразява надеждата си, че ще бъде оправдан.

Повереникът на гражданския ищец и частен обвинител К. Я. поддържа жалбата на Е. Д. и декларира становище, че правилно е приложен закона от страна на съда. Преценява решението като правилно и законосъобразно и моли да бъде оставено в сила.

Гражданският ищец и частен обвинител К. Я. се солидаризира с позицията на повереника си.

В дадената му възможност за последна дума подс. П. Е. моли да бъде оправдан и делото да бъде върнато на Софийски апелативен съд поради допуснати процесуални нарушения от започване на разследването по делото.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите на страните, изложеното в протеста и жалбите от гражданския ищец и частен обвинител Д., защитата на подсъдимия Е. и самия подсъдим и в рамките на своите правомощия, прецени, че те са допустими и основателни по отношение на част от изложените в тях доводи за отмяна на атакувания акт и връщане на делото за ново разглеждане от друг съдебен състав на Софийски апелативен съд.

В атакуваното пред тази инстанция решение въззивният съд е афиширал пълно солидаризиране с възприетата от решаващия съдебен състав фактология, както и с извършения от него доказателствен анализ. В принципен план при възприемане на тъждествена фактическа обстановка от контролиращата инстанция, тя не дължи собствен прочит на фактическите положения и само по себе си пълното припокриване на описанието ѝ с това на първата инстанция не представлява липса на изложени мотиви. Въззивният съд, обаче, дължи отговор на отправените пред него възражения и собствен анализ на доказателствените източници, въз основа на които е възприел именно тази фактическа обстановка, когато отговорът на направените пред него възражения изисква това, както е в конкретния случай. Това е необходимо, за да бъде преценено впоследствие дали не е налице пропуск в оценъчната дейност от страна на второстепенния съд, сочещ на превратно тълкуване на носителите на доказателствена информация, повлияло и върху яснотата на обективизираната воля. В депозираните от защитниците на подсъдимия жалби до Апелативен съд са изложени многобройни аргументи както по отношение липса на доказателства за присъствие на П. Е. на местопроизшествието, за доказателствена необезпеченост на извода на първата инстанция за вземане от негова страна и последващо връщане на средството на престъплението – пушка „марка“, за противоречие в показанията на част от свидетелите, касаещи описание на извършителя в разпитите им непосредствено след случилото се, с посочване на характерен белег на лицето му /мустаци/, непритежаван от Е., за неправилното възприемане от решаващия съд, че извършените огледи на местопроизшествието са на различни места, а не, както твърди защитата, е налице единствено допълнителен оглед на идентично местопроизшествие, при който са намерени и иззети пластмасова тапа от ловен патрон, части от концентратори и зелена гилза от ловен патрон, както и черна шапка. Отговор на тези поставени на вниманието на въззивния съд въпроси от защитата, не е получен. Контролиращата съдебна инстанция в своето решение се е солидаризирала изцяло с извършения от контролираната инстанция доказателствен анализ без сама да провери твърденията на защитата и да коментира събраната по делото доказателствена маса. Проверяващият първостепенния акт състав е обърнал внимание на показанията на свидетелите К. Я., Б. Д., С. К., Е. С., чиято достоверност е предмет на спор между страните, но ги е разгледал през погледа на решаващия съд без да изложи аргументи защо споделя тази позиция, декларирайки единствено, че напълно я възприема. Не е налице изложение по основния въпрос, поставен от защитата, относно несъответствие в описанието на стрелеца в показанията на Я., Д., К. и С. непосредствено след възприемане от тяхна страна на деянието и последващите им различни твърдения, включително и в съдебната фаза на процеса и причината, поради която следва да се ценят с доверие именно тези, депозирани пред съда.

По подобен начин съдът е подходил и по отношение показанията на свидетелите А. И. и А. А. И. като в атакуваното решение се съдържа преразказ на възприетото от първостепенния съд, без да бъде афиширана собствената позиция на въззивната инстанция и без да бъде подкрепен с доказателствен анализ извода, че именно подсъдимият Е. е влизал в офиса на дружество „фирма“ на 02.03.2013г. в 07.40 часа, взел е служебно зачисленото му оръжие „марка“ кал./калибър/ и напуснал, активирайки отново системата за охрана в 07.43 часа, а впоследствие го върнал в 11.34 часа същия ден. Не е обективизирана позицията на съда в тази насока за игнориране възможността на други лица, имащи достъп до помещението, да влязат в него и да вземат процесното оръжие. Такава оценка, обаче, е задължително да бъде направена от контролиращата съдебна инстанция при наведени изрични

доводи от страните както във въззивните жалби, така и в хода на пренията пред второстепенния съд. Изясняването на това обстоятелство е от значение при преценката за съпричастността на подсъдимия към деянието въпреки наличието на други доказателствени източници, сочещи на неговото присъствие на местопроизшествието, а и има отношение към позицията на съда както за предхождащото поведение на подсъдимия, така и за субективното му отношение при осъществяване на деянието.

При аргументиране на своето решение второстепенният съд е обърнал внимание на показанията на поемните лица Ц. Г. и В. Г., присъствали на извършеното претърсване и изземване в дома на подсъдимия Е., но ги е разгледал единствено по повод на довод за неразясняване на техните права, давайки и адекватен отговор на тези възражения. Извън вниманието на съда, обаче, са останали възраженията на защитата за твърдения на поемните лица, че не са наблюдавали действията на извършващите това процесуално-следствено действие, което водело и до опорочаването му. Всъщност в атакуваното решение не са налице каквито и да било аргументи относно позицията за доказаността на обвинението по чл.338, ал.1 НК, респективно и отговор на наведените доводи за липса на доказателства процесното оръжие и боеприпаси да не са били съхранявани по установения ред и за възможност за държането им и от други лица, с които подсъдимият пребивавал в домакинството – неговата съпруга и син.

Атакуващите първостепенната присъда страни не са получили отговор и на възраженията си, че осъщественото от П. Е. не покрива признаците на състава на престъпление по чл. 116, ал.1, т.6 НК, а на тези по чл. 122 НК или чл. 124 НК.

Не намират обективна подкрепа, обаче, възраженията на защитата, че при мотивиране решението на апелативен съд е допуснато и процесуално нарушение, изразяващо се в неяснота относно възприетата от съда дата на процесното деяние, тъй като е сочена дата 02.02.2013г., а не коректната 02.03.2013г. Действително, при изложение на фактологията по спора, еднократно проверяваната инстанция е посочила датата 02.02.2013г., но тази некоректност е инцидентна, тъй като в останалата част от атакуваното решение при описание на фактите съдът ясно е изразил своята позиция относно датата на извършените деяния и тя не буди съмнение за реалната воля на съда.

Не би могъл да бъде възприет и като нарушение на правата на някоя от страните в процеса сам по себе си отказът на решаващите съдилища да уважат техни доказателствени искания, доколкото тази преценка е в правомощията на съда при негово убеждение за изяснени факти по делото от наличната доказателствена маса и ако не е довело до непълнота на източниците, формиращи обосновано мнение на съда по фактите, каквато настоящата ситуация не е.

Този подход на въззивния съдебен състав води до липса на мотиви при постановяване на второстепенния акт. Изброяването на информацията, носена от съответните доказателствени източници чрез заявяване на пълно солидаризиране с оценката на първостепенния съд, но при липса на изразена своя самостоятелна оценка дали тази информация е достоверна или не въз основа на извършен правен анализ при съпоставяне на съответното доказателство, доказателствено средство или доказателствен способ не изразява ясно волята на контролирания съд по предмета на спора и неговото разрешаване и съответно оставя без мотиви постановения съдебен акт.

В атакуваното пред тази съдебна инстанция решение са изложени неубедителни аргументи за възприетата от Апелативен съд форма на умисъл на подсъдимия П. Е. при извършване на посегателствата. Приемайки, че деянието е извършено от подсъдимия при евентуален умисъл, съдът не си е дал сметка за

разстоянието, от което са произведени изстрелите – 20 метра от неговото местоположение до това на пострадалите К. Я. и В. Д., установените поражения в тялото на В. Д., където са позиционирани жизненоважни органи, предходен и настоящ опит на подсъдимия при боравене с оръжия и конкретно с инкриминираното, изстрелващо ловни патрони, снарядени със сачми, отличаващи се с голяма разпръсквателна способност, множественост и разрушителна сила, обсегът на поразяване на този тип оръжие, целенасочеността на изстрелите в телата на пострадалите. Ако бе съобразил тези обстоятелства и бе извършил тяхната задълбочена преценка, то въззивният съдебен състав би достигнал до други изводи както по отношение на приложимото право, така и по отношение размера на наложените на подсъдимия наказания.

Посочените до момента пропуски в оценъчната дейност на контролирания съд, представляващи по своята същност липса на мотиви определя и наличието на касационното основание по чл. 348, ал.3, т.2 НПК, водещо до отмяна на постановената присъда на Софийски апелативен съд и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд за отстраняване на констатираните нарушения на процесуалните правила като в рамките на повторния въззивен контрол следва да бъде извършена и повторна преценка относно приложимите наказания, съобразно с наведените в тази връзка съображения от страните.

Поради това Върховен касационен съд – Трето наказателно отделение

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 164 от 02.06.2020 г., постановена по ВНОХД 1078/2019 г. по описа на Софийски апелативен съд – Наказателно отделение, 1 състав.

ВРЪЩА делото за ново разглеждане от друг съдебен състав на Софийски апелативен съд от стадия на съдебното заседание.

Решението не подлежи на обжалване и протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

1.

2.